

БАРВІНОК

№ 5

Журнал ЦН ЛКСМУ та Республіканської Ради Всеукраїнської піонерської організації імені В. І. Леніна для школярів молодших класів

ТРАВЕНЬ
1969

СУРМИ ТРАВНЯ

Василь ГРИНЧАК

Малюнок Г. ТУЛЬЧЕВСЬКОЇ

Заголубів барвінок у садах,
Травневе небо теж заголубіло,
Вишнева гілочка на голубих вітрах
Розквітла вся і стала біла-біла.

І ранок, ніби голуб, прилетів
До нас у школу. Ми йдемо на свято!
В колоні нашій прапор заяснів,
Здійнявся над нами сонячно й крилато.

Йдемо щасливі. Очі Ілліча
Всміхаються з портрета веселково.
Мов мак, розквітло сяйво кумача,
І площі наші й вулиці святкові.

Гей, баробанщик, пісню починай!
Ми — жовтенята, Ленінові діти!
Життя квітчає зореносний Май,
Ми будемо по-ленінському жити!

Горністе, засурми нам маршову,
Готові ми до подвигу й звияти!
В день Перемоги під гвардійські стяги
Ми станемо в шеренгу бойову!

То ж хай дзвенить травневе пісня свято,
То ж хай весняно прапори цвітуть!
Ми всі йдемо піднесені й крилаті,
Міцний наш крок і світла наша путі!

У КВІТНІ

У вісімнадцятому році вороги революції поранили Леніна. За якийсь час він одужав, а куля так і лишилася в плечі. Все ніколи було лягти на операцію. І аж у квітні двадцять другого року Ленін нарешті погодився відірватися од роботи і поїхати в лікарню.

Прайав туди Володимир Ілліч уранці. Стояла сонячна і тепла година. Вночі йшов дощ, і земля на подвір'ї лікарні парувала на сонці. Деревя вже огорнулися ледь помітною зеленню; ще два-три дні — і проклунуться гострі зелені листочки. По доріжках бігали шпаків, збирали дощовик черв'яків, що повиповзали з землі. Озмінили кричали граки. І в кожній доріжці горіло своє райдужне сонце... Весна!

Ленін зайшов у лікарню, роздягнувся. У коридорі стрів хлопчика в довгій сорочці. Хлопчик хихикав і скочив за двері, в свою палату. Володимир Ілліч, ідучи мимо, заглянув туди. Хлопчик з розбігу кинувся у ліжко і накрився ковдрою.

— А мене нема! — гукнув він. — Мене не знайдете.

В палаті стояли ще два ліжка. На одному, звисавши ноги, сидів дід з чорною бородою, на другому — хлопець читав угорськ газету. Дід слухав і поважно кивав головою. Ленін прайтався з ними, але в палату не зайшов.

— Мене не знайдете! — знову вигукнув хлопець.

— Знайду, — сказав Володимир Ілліч.

— Де ти?

— Я тут! — показала з-під ковдри стрижена голова.

— Виходь сюди, — поманув пальцем Ленін, — тільки не кричи так дуже.

Хлопчик зсунувся з ліжка і сміливо підійшов до Леніна. Круглолидий, синьокій, у довгій сорочці, він був схожий на дівчинку.

— Що в тебе болять? — нахилившись до нього, спитав Володимир Ілліч.

— Тепер уже не болять. Рука боліла. Мені її розрізали і зашили.

— А як тебе звуть?

— Сенько. Я вмію на голові стояти. Показати?

Він надався до ліжка, та Ленін спинив.

— Хай іншим разом.

Синник з'їхав з Сенькового ліжка, подушки не було, а простирало і ковдра лежали жужмом. Видно, хлопчик не раз показував своє штукарство.

— Ох і ліжко ж у тебе, Сенько, — посоромив його Володимир Ілліч. — А подушка де?

— А, — махнув хлопчик рукою. — Нема. Забрали... А в мене дома синчик є.

Сенько вийшов у коридор і почав було розповідати про своїх синчиків, але в цей час Володимира Ілліча поклікали якісь дядьки.

— Ви на операцію? — спитав Сенько.

— Еге, брате, на операцію.

— Не бійтеся, — заспокоїв Леніна хлопчик. — Попросіть, щоб дали на сон. Коли мою руку різали, я спав.

Після операції Леніна поклали в невеликій окремії палаті. Трохи зблідлий, він мовчки лежав, дивлячись крізь вікно на чисте синє небо. Гілочка тополі — її було коло стіни тепліше, ніж іншим, — уже порснула кволенькими листочками. Над гілочкою повиснула червоний метелик, попурхав і неміло присів на зелений язичок листочка... Весна. П'ятдесят третя весна.

В палату тихо увійшла медична сестра. Вона помітила, що Леніну незручно лежати на одній подушці, і принесла другу. Хотіла підкласти йому під голову.

— Що це? — спитав Володимир Ілліч.

— Подушка.

— В мене ж є. Досить одної.

— Володимире Іллічу, вам незручно. Ленін згадав Сенькове ліжко без подушки і спитав:

— Скажіть, Катерино Олексіївно, а в кого ви взяли цю подушку?

Сестра розгубилася.

— Ага, — сказав Ленін, ніби зрадівши своєму здогадові. — Ви забрали у хворого. Значить, комусь жодної, а мені дві?

— Що ви, Володимире Іллічу, всі хворі мають подушки.

Зайшов лікар, і вони удвох ледве вмовили Леніна взяти подушку.

Залишившись наодинці, Володимир Ілліч повернувся до вікна і знову побачив червоного метелика, котрий сидів на листочку. Раптом на тополі зливую сипнула зграя горобців, зацаринькала, запищала, одразу забіла всі інші звуки. Два горобці-шнбеники налітали один на одного, зривалися униз. Гілочка тремтіла від пташок, немов од вітру.

В палату, міцно трюкнувши дверима, влетів Сенько.

З ходу гепнувся у крісло і почав підскакувати на ньому.

— А я завтра додому піду, — похвалився він.

— Щасливої дороги, — побажав Ленін.

— Ви тут теж довго не лежіть, Весна вже.

— Постараюся.

— І приходьте до мене. Я синчиків буду випускати на волю.

— Неодмінно випусти, — Володимир Ілліч підвівся і сів, спершись плечима на спинку ліжка. — А скажи мені, Сенько, де твоя подушка?

— Нема, забрали.

Погойдуючись у кріслі, Сенько повідомив, що він уже не маленький і не хворий, може й без подушки спати, і навіть без синника.

Вислухавши Сенька, Ленін спохмурнів, докірливо похитав головою і сказав:

— Ай, як недобре.

— Я не буду, — викуватим голосом відповів Сенько, думаючи, що Ленін говорить до нього.

Увійшла сестра, суворо глянула на Сеньку. Хлопчик вибіг.

— А все ж недобре я зробили з подушкою, Катерино Олексівно. Виходить, у Сеньку забрали. Признайтеся.

Сестра здивовано знизала плечима і вийшла.

Повернулася з Сеньком. Хлопчик тримав під пахвою подушку.

— Сенько, скажи, де була твоя подушка? — спитала сестра, докірливо всміхаючись.

— У діда.

— Чому?

Сенько зиркнув на Володимира Ілліча, зашарівся, а потім одвернувся до вікна і сказав:

— Я кидався нею. Так дід стовпав її під свій сінний і не давав. А телер віддав. Ось вона.

Ленін якось мить дивався на Сеньку, потім схопився за груди і засміявся так, як він міг сміятися у найвеселіші моменти.

Прибіг лікар.

— Що таке? — сполохався він.

— Весна, шановний лікарю, весна! — промовив Ленін. — Погляньте, як горобці чубляться. Он там, на тополі. Ох, які забіяки!

І погрозив пальцем Сенькові, який затиснув рота руками, не маючи змоги втриматися від сміху.

Переклав з білоруської Ю. АВДЄВ.

Оксана СЕНАТОВИЧ

ДОЩ

Малюнок О. ЖИВОТКОВА

Хмара воду дає з відра на зелені трави. Гриць у хаті край вікна примостився на лаві.

Дак не хоче, аби Гриць змок, як в лузі коні, — підставляє горілиць бляшані долоні.

Ловить ринвами в цебер голубу дощівку. Вітер крила розпростер вишня на причілку.

Мокнуть стінн, до кіннат вітру не пускають. Стінн дивляться у сад, очі претирають.

Гей, у небі вже стає у сім дуг веселка, у відро порожнє б'є, тішиться, весела!

У КОЖНІМ СЕРЦІ — ЛЕНІНІ

Валентин БИЧКО

Малюнок В. ЛЕГКОБЯТА

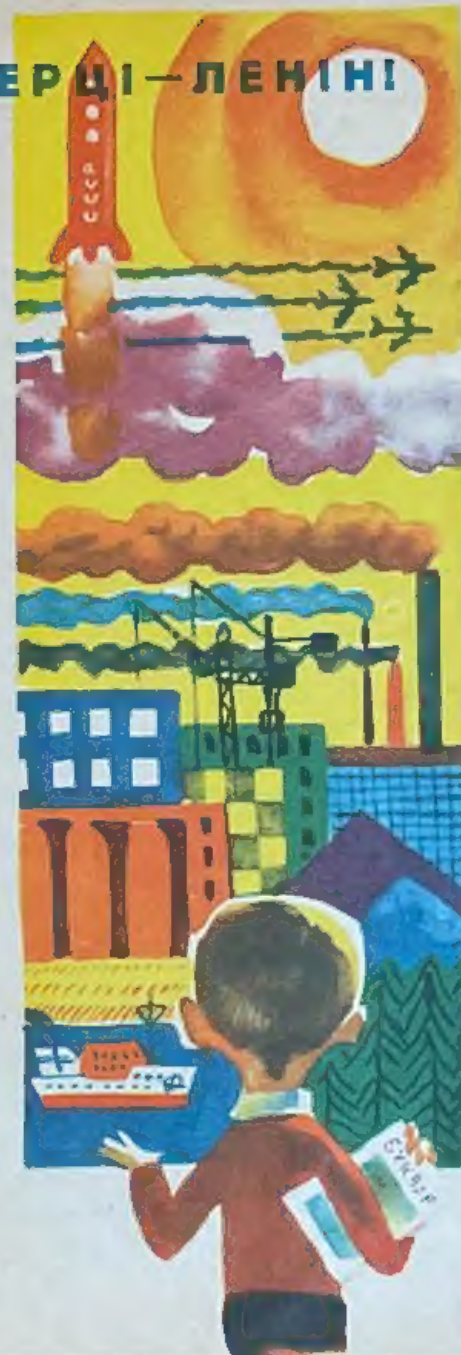
Ілліч! Наш рідний Ленін!
Я бачу всюди, де він.
Я добре його знаю.
Я скрізь його пізнаю:
У книжці і в газеті,
У хаті — на портреті.
А в скверку зеленім
Стоїть гранітний Ленін...

Говорить мама: — Ленін!
В усіх домах живе він.
Ілліч живе усюди,
Де є трудящі люди:
В цеху, в широкім полі,
І в шахті, і у школі;
Де заводяться оселі,
Де вибухають скелі,
У горах, між ущелин...
У кожному серці — Ленін!

— Ой, любя мамо-нени!
Це значить — і у мене.
Я ж теж встаето уранці
Й беруся зраз до праці —
Вожу пісок у тачці,
Полю бур'ян на грядці.
Дарма часу не гаю —
Тобі допомагаю.

Я вчусь іще й читати,
Щоб бути таким, як тато,
Ставати щодня все кращим,
Зростати роботязим.

Я бачу усміх ненин:
— У тебе в серці Ленін!

ТЕМНОЇ ЗИМОВОЇ НОЧІ

(Уривки з повісті про юного партизана, комсомольця Спиридона Гнатишка).

Спиридон стояв край озера і не міг відірвати очей од його блискучої сплюватої рівноти. Майже тиждень тримався просто-таки весняна погода, сніг на льоду розтаяв, розлився тремтючою холодною кашкою. А вчора вчора раптово налетів сніжок, дмухнув студено, і вода на озері прикрилася тонким льодом, під яким таємниче мрів старий лід. Якщо добре розігнати, то по такому льоду можна дачеченько заїздити. Ну, а потім, звичайно, провалитися по кісточки...

Сногуєса була така велика, що Спиридон мимоволі олійшов подачі. І самозавує. Не годяться кур'єрві партизанської бригади, комсомольцеві, мов хлопчиськові, ганяти по льоду... Зіткнув і рушив до проріси, куди невідомі мала прибутти трупа Орлова.

Групу Орлова треба було переправити на волинське Полісся, до основних сил бригади. Так наказав командир. Після перемоги Червоної Армії під Сталінградом він вирішив зібрати маленькі загони та групи, що діяли на Волині, подібно. «Зберемо в тилу фашистів цілу армію неслухів і будемо трощити гадів на всю котушку!» — вигукував він кулаком, даючи Спиридонові завдання.

Лейтенанта Орлова фашистські вмершніди збили 1941 року недалеко від Луцька. Орлов устиг вистрибнути на вяршуті. Один із «мерсів» зігнув чергою по парашутистові. Вогнем опекло ногу. Угнав на коняцію й знепритомнів. А опритомнів уже в якомусь сараї. Поруч стояли інші поранені. За дверима чулися німецькі гаряві голоси. «Полон...» Од засті й сорому Орлов саргетнув зубами. Першою думкою було — застрелитися. Лягнув себе за бік — нема вістолета.

Уранці їх приєднав до великої колони полонених і погнал. Коли минув пустий сад, обкопаний глибиною каналом, Орлов непомітно заглянув в неї. На шість, його не помітили. Коли

колонна пройшла, він і побрів на схід. Брів лісами, обминаючи села. Грів кору, їв траву і відчував, що скоро впадє й не встане. Що далі, то нестерпніше билася поранена нога... Крізь туман, що застилав очі, побачив три хати на галявині серед лісу. Покушав до них... Не дійшов кроків десять і знав... Відчув, що хтось тисне за ноги. Наледь розплющив око. Побачив жіночку,

худеньку, слабосилу. Розтуляв опухлі губи: «В мене... пагодуйте, а тоді... піду». Жінка скорботно похитала головою: «Мовчи вже. Такий тяжкий — дух випирає...»

Місцями два одхалчувала жінка Орлова — рама загнілася. Добре, що хутірець у глухом лісі, німців та поліцаїв і не бачили люди... Окидавши, Орлов з допомогою господні тітки Насті аорозшукував отаких, як сам, утікачів, по сусідніх хуторах і створив партизанську групу. Підірвав німецькі машини на дорозах, громив обори, рвали телефонні дроти. І саме Спиридон прочув од людей про цю групу та зв'язав її з бригадою Бринського. І от тепер мав привести групу до бригади.

На просілі почувся тупіт копит. Спиридон виприєв з-за куща. «Орлови!». Несхвально похитав головою. Партизани картинно сиділи на двох німецьких возах з автоматами в руках. А сам Орлов не менш картинно сидів коло німецького станкового кулемета. Форсіть партизани. Тут,

у глушці, вони ширі й боги. А в тих місцях, через які вони проїдуть, повно німців та поліцаїв. Там потрібна обережність...

— Ну, пацан, нева! — гукує Орлов.

— Може, ви б менше шуміли? — попросив Спиридон. — Бо ще вскочимо в дачу.

— Не пакуй, — махнув рукою Орлов. — Бачиш, сльоту у нас зброт? Ану славі, шдарими галопом!

Спиридон зітхнув і скорився.

Перший залізничний переїзд перескочили без пригод. Мабуть, охоронці поховалися в посадках, забачивши партизана. Спиридон трусився на возі, що скакав по грудях, і кривав себе. Та ж коли Орлов і далі так гарчавує, то вони десь та наскочать на фашистів. І не лишиться нічого од його безшабашного загону. Ні, треба за всяку ціну аосадити його... Але як?

Так і сав заводив розмову з лейтенантом. І слухати не хоче. А другий переїзд все ближче й ближче... А там і охорона більша, і, буває, німці та поліцаї засади влаштовують.

Коли до переїзду лишилось з півкілометра, Спиридон раучко скочив з аша, захопив коня за вуздечку.

— Ти що, пацан, здурів? — сипли і Орлов. — Життя обридло?

— Оце ви хочете, — понуро, але твердо сказав Спиридон, — хоч і вбийте мене, але, поки я не розвідаю, що діється на переїзді, не руште з місця.

Орлов плахнув елересерва, потім несподівано засміявся!

— От упертий! Мого характеру... Ну ладно, шпар. Тільки не барися...

— Я хутко... А коли що, та спробуйте перетяти залізницю лівним боком. А без мене на переїзд нізащо не руште!

Зрадливий шіф'ночі сніг. Хоч як ступи обережно — гринить під ногами, мов бача... Нарешті дістався до прикодійняв насаджень. Крізь голі дерева обмача потлидом переїзд. Наче нікого. У будці світяться, видніються дві тілі. Отже, всього два охоронці. Це не страшно. Прогне на асвк випадок треба підбратися до самої будки, зазирнути у вікно. Може, там ще є німці або поліцаї...

Клятий сніг аж лускотить під ногами в нічній застоїній тьмі. Ще й по коліна його край нагину... Хух, нарешті колія. Ступня на рейку!... побачив просто перед собою дуло німецького кулемета. І темні постаті на сльгу во той бік нагину... Плигнув назад так, як не палив ніколи в житті. Але ті, що лежали, палили ще шпар-

ніше. І Спиридон затівався в нічних руках. По-го погнали до будки.

У будці паставили на ноги. Спиридон зачумлено озирнувся. За столом сидів ватрішкурватий німецький унтер. Побачивши Спиридона, ще більше вирочен воденисті очі і махнув рукою. Три поліцаї, що привели Спиридона, нахилилися на нього з кулаками.

— За що, за що? — скрикнув Спиридон, намагачись затупити обличчя руками.

Вони мовчки гамселали його. Тільки як Спиридон уперся, прищуватий поліцай кинув:

— Шой у тебе язик швидше розв'язався. Второпав?

Спиридона бідали, посадили на стілець. Унтер щось гарикнув ормичуватому. Той важко подивився на хлопця:

— То хто ти є? Лазутчик партизанський?

Спиридон унтер рукавом кудайки вроз, що юшка з носа, жалібно скривався:

— Дядечку, що ви таке торочите? Я сирота, ви наймах тиняюсь. Нащо мені ті партизани, коли мені їсти так хочеться?.. А ви ще й набили... Краще б щось поїсти дали...

Поліцай перекладав унтеру. На товстих синюватих губах німця з'явився щось схоже на недоладливу усмішку. Він знову гарикнув.

— Ти в партизані? — перекладав поліцай. — І брешеш. Агу, швидше прикидайся, ад кого і до кого йшов!

— Та, пансе, — безсильно подивився Спиридон на унтера, — ти ліба можна брехати після утакої товчання? Та ви з мене не те що бреште, абибали, а й душу.

Німець вислухав переклад і довго свердлав Спиридона ватрішкурватими очима. Наведь він

вистригав той погляд. А в голові гарячково билася думка: «Як там Орлов? Хоча б не подався на версію. І ніхт його не попередить...»

— А чого серед ночі тиняєшся? — перекладав німець слова поліцай.

Спиридон сгорбнув вроз, зітхнув:

— Зараз, коли не ходи, — все одно ви приставете, будете партизаном узаквати... А який з мене партизан, пани-дядечки? Я ж іде зовсім хлопчик...

І вперше подумав: «Добре, що малий на зріст удався. Ніхто чотирнадцяти не дає...»

У німецьких очей промайнула сумнів. Ще раз обдивився хлопця. Латали-перелатина кудайка, полетіли брудні штани, на ногах, обмотаних ганчірками, чуні. Обличчя худе, змарніле... Устає, підійшов до Спиридона, поглянув кудайку. «Нюхдай, сідальні заводило, — подумав Спиридон, — з свої кур'єрські обладунки, коли приходжу до партизанів, одразу зимаю. Отож димом од вогнищ вони не пахнуть...»

Німець цулко взяв Спиридона за комір, новачки вроз до дверей, розчинив їх, і носачом ступив хлопця у темряву. Спиридон перелетів через насип і по плечі заграв у сілгу.

Виборсавшись, вкочота шонаше подався туди, де лишні партизани. Їх там не було. Слід вернувся ліворуч. Оже, Орлов утинив, що Спиридон позграив у хапелу, й вирішив сам пересбратися через насип. Але ж він зовсім не знає подальшої дороги! Треба негайно надогляти його!

Ногі плуталися, ліва нога, сильно вдарена по ковіну, підгнала, якось неваля гуляло серце... А Орлов таки перебрався через насип. Потім навропесті вибився до лісу. А там — перехрестя доріг... Якою він воїхав? Хитаючись од утоми, Спиридон встояв трохи і рушив середньою дорогою.

Всю ніч, затиснувши губу, а разом з нею все своє побате виморене тіло, блукав Спиридон лісом. Розтинав пошуру темряву, насторожену тишу, до болю в очах прозирали нічний сонний ліс, «Тільки не впасти, тільки не впасти», — благав сам себе...

Ліше на район адбав партизанів. Вони забавилися в лісі, далеченько забралися в ліщ.

— Ну, пацан, — обіляв Спиридона Орлов, — ти просто молодесця. Та де там — герой! Знаєш, коли мені знов дадуть літака, а тебе до себе радистом візьму? Ясно, коли підростеш.

— Та... спасибі, — виледь ворухнувши губами Спиридон. — А зараз... підсадьте мене на воза... заморився... трохи.

ДУМА ПРО РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КИЇВ

Богдан ЧАЛІЙ

Олександр ПАРХОМЕНКО

Малюнки А. ПАЛІВОВА

1.

З буйних каштанів брунатну шрапнель Жовтень скидає на київський брук. Горнеться місто в солдатську шинель, Бомбу — за пояс. Гантівку — до рук.

Йде по Україні сімнадцятий рік, Час неповторних тривог і надій. Землі й заводи твої, трудівник! Революційно бери й володій.

Має муштроване військо багач, Не віддає свою владу добром. Та переможно злітає кумач В небо жовтнеше над сивим Дніпром.

Тиснувши зброю, принишк Арсенал Перед останнім рішучим ривком. Жде в нетерпінні, чи скоро сигнал Дасть робітництву червоний ревком.

Котить гармату Данило Січкар, Спюсар Онисько підносить снаряд. — Ну-бо, по вражому штабу удар За перемогу Республіки Рад!

Хлопець пригладив розпатланий чуб, Вогник лукавий в очах зазорів: — Чесно сказати, то я миролоб, Але сьогодні пальну в юнкерів!

Загуркотів над заводом літак, Колом пішов, мов шукаючи щось. Війську робочому подано знак, — В грім і йдиму повстання почалось.

2.

Заворами закладав
Повстанець: «Владу Радами!»
По плацах і пелатах
Сипнули кулі градом.

Завулками, дворами
Рушничний дим повіяв.
На битву з мінкерами
Пішов робочий Київ.

В Маріїнськiм палаці
Засіли генерали.
— Ану, пальнімо, братці,
Щоб нас довіку знали!

Для остраху Данило
Ударив із сермати, —
Не віцілив, бо не діло
Такий палац ламати.

Тим часом враже військо
Оговталось помалу.
— Громкі! — гукнув Онисько, —
Керанщину зухвалі!

Повзе, мов черепаха,
Броньована машина,
А вслід — стрільці в папахах
І в шинелях мишиник.

Посунули рядами,
Зняли стрільбу і гамір.
До заводської брами
Пробитись мають намір.

Прицілювся Данило, —
Ударив не для страху;
Мов швайкою прошило
Крицеву черепаку.

Рвонули з Арсеналу
Загони робітничі.
— В атаку! — пролунало, —
Вмирати нам не дачі!

Спецовки у мазуті,
Подерті і пом'яті,
Голодні ми й роззуті,
Та мужні і завзяті!

Ну, хто приборкать зможе
Розбурхану лавину?
Збіговисько вороже
Лягло наполовину.

Муштрованих розбили,
Куди вже їм до строю!
Тікаючи, губили
Нову англійську зброю.

Притьмом від Арсеналу
Потрощені загони.

Зі штабом — до вокзалу,
Скоріше — у вагони!

А їм услід гостиниць
Червона шле гвинтівка.
Кипить Поділ, Звіринець,
Шулявка й Куренівка!

Лиш вітер дим розвіяв,
Розквітли стяги-маки.
Але буремний Київ
Здушили гайдамаки.

Метляючи шликами,
Вигупують з-за рогу.
Іжачаться штиками,
Завод беруть в облогу.

Гадали з ходу взяти
Твердину робітничу.
Данило із гармати
Пальнув шликом навстрічу.

Спинились гайдамаки,
Стягають свіжі сили.
Ідуть та йдуть в атаки,
Кругом завод обсіли.

Тримаяться в облозі
Відавжні арсенальці.
На лютому морозі
До зброї липнуть пальці.

Дере пенельний холод,
Шпигас, мов голками.
За горло тисне голод
Кошачими руками.

Через кільце вороже,
Через глухі печері,
Проносять хто що може
Для вбогої вечері.

Худе хлоп'я придиба,
Старий дідусь чи жінка...
І в чиз немає хліба,
Самим хоча б шкуринка!

Немов краплина в морі,
Бідарські щирі ноші...
Голодні люди, хаорі,
Та де дістати гроші!

(Закінчення буде).

СЛОНЯТКО, ЩО ЛЮБИЛО ТАНЦЮВАТИ

Юрія ЯРМИШ

Малюнки А. ЖУКОВСЬКОГО

У зоопарку жила собі Слонятко. Воно мало великі товсті ніжки і маленький хвостик. Про кобот я вже не кажу: він був смичний. А поблизу зоопарку відкрили балетне училище. І діти вчилися там танцювати. І Слонятко теж хотіло навчитися танцювати. Але воно скромне й соромливе. І дозволяло собі лише вимішувати коботом та хвостиком у такт музиці.

А очі Слоняткові дивилися за сусідню огорожу. Там жила Страусиха із своїми Страусенятами. Вони були найкращі в зоопарку танцюристи.

Коли в балетному училищі починалися уроки і звідати линула музика, Страусиха теж почала своїх Страусенят:

Ви прекрасні танцюристи, мої милі Страусенята! Прудіше піднімайте ніжки! Висше!

Ой, як заздрило Страусенятам Слонятко! Йому вже й цуцорок не хотілося. Аби теж навчитися так красиво змахувати ніжками, легко підсідати й кружляти.

І хлопці, щоб ніхто не бачив, Слонятко стало тренуватися.

Але це не сподобалось люлій мавпі Горляні:

— І чого ти гуляєш своїми товстими ногами! — сердилась вона. — Сон мені про африканські джунглі перебив. Танцюєш, як Слон!

І Слонятко, важко зітхнувши, перестало тренуватися.

Але одного дня воно наважилось й попросило найкращу в зоопарку балерину:

— Шановна Страусихо, кивачі і мене танцювати!

Страусиха прихилила оглянула пухляка Слонятка і сказала:

— Станьте, будь ласка, на одну ногу, в другу зігніть у коліні.

— А третю ніжку? Що мені робити з третьою ніжкою? — занепокоєно спитало Слонятко.

— З якою третьою? — зашумілася Страусиха.

— Ось із цієї! — Слонятко підняло третю ніжку.

— Адже у мене є ще ось ніжки — бовкнуло зашуміло воно, гупцюючись на всіх чотирьох.

— Ая, — розсердилася Страусиха. — До чого тут чотири ноги? Ви танцюєте, як Слон, а не як Страусенятко!

Слонятко дуже-дуже посмутило і ледве не заплакало. Але жоден Слон ще ніколи не відступав від своєї мети. І наше Слонятко теж було, хоч і мале, одним вперте. Воно підгледіло, як саме сторож зачиняє його велику клітку.

І якось на світляку відкинуло коботом клітку і тихенько вийшло з клітки.

Щомити озирнувшись, щоб часом хтось не помітив його, Слонятко подалося в бік, звідки завжди лунала музика. Там стояв будинок із широкими скляними вікнами.

Слонятко поторсало коботом руку на дверях. Не відчиняється...

«Мабуть, це рано, — зауважило саме собі Слонятко, — піду у сарайчик, почекаю...»

І коли, нарешті, воно почуло музику, серце в нього закипало. От і училище... Але що це? Слонятко не змогло протиснути у двері навіть голову! Яка нещастя! Що ж робити тепер?

Слонятко зазірнуло крізь розчинене вікно у вікна. Там під музику дівчатка робили балетні аліри. Вони трималися однією рукою за довгу жердину вздовж стін і то присідали, то піднімали ніжки.

Слонятко й собі стало підсідати і по черзі піднімати ніжки. Йому навіть краще було на вулиці — просторо, і така гарна музика лунала з вікна!

Слонятко гайнуло навкруги. Чи бачить хто-небудь, як гарно, так само, як дівчатка, воно танцює?

Поблизу стояли хлопці з портфеликами і реготали:

— Яке дивне Слонятко!

— Як смішно воно танцює!

Слонятко дуже-дуже засмутилось і поплентало в зоопарк до своєї клітки. А вночі, коли всі звірі і птахи поснули, воно заплакало.

— Яке нещастя в Слонятко, — бідалось. — Чому ніхто не похвалив моїх танців? Хіба вони такі погані?

Вранці до Слоняткової клітки завітав Директор зоопарку. Він був не сам. З ним прийшов свій невеличкий чоловік у соломяному бріді.

Слонятко злякалось.

«Мабуть, Директор дізнався, що я без дозволу полизав зоопарк і зараз сердитиметься!» — подумало воно.

Але Директор мовчав. А свій невеличкий чоловік у соломяному бріді вигукував весело:

— Нарешті, нарешті я знайшов тебе, Слоник!

Однак Директор зоопарку став палко заперечувати:

— Ні, товаришу Дресирувальнику, ви помиляєтесь. Наше Слонятко вийшло не виходило з клітки. До того ж, Слон — це ж не пудик! Вони по місту самі не гуляють. І тим більше — не танцюють...

Свій чоловік у соломяному бріді зіткнув:

— Ой, як жалкую я, що тролейбус так швидко їхав. Бо помітив я те дивне Слонятко лише в останню мить. Дуже, дуже сумно, якщо не те Слонятко, що так весело танцювало!

«Я те, я саме те Слонятко!» — засурмила воно товстенько із своєї клітки. Це була його слоняча мова.

І радіючи, Слонятко стало вжикати хвостиком, наче пропелером.

— Еге, це ж воно! — зраділа чоловік у бріді. — Це саме те Слонятко, що любить танцювати!

— В такому разі, товаришу Дресирувальнику, я не стану вас відмовляти. Беріть його, — Директор зоопарку відчинив клітку. — Ось вам веревка!

Вони йшли містом. Попереду Дресирувальник, а за ним на веревці Слонятко. І всі давали їм дорогу — навіть тролейбуси, що були високі й товсті, наче дорослі Слони.

— Отут ти будеш жити і вчитися танцювати! — сказав нарешті Дресирувальник і показав рукою прямо перед собою.

Там був величезний будинок — круглий, навіть даху не видно.

— Прощу! — Дресирувальник навстиск розмахнув воротами.

Слонятко тільки пройшло у приміщення. Там теж були клітки. В них, як у зоопарку, сиділи гривасті леви, смугасті тигри, бурі ведмеді. Вони з цікавістю дивилися на Слонятка і доброзичливо курчали, вітаючись з ним.

Слонятко теж привіталось, змахнувши перед носом сусідями коботом.

Дресирувальник підвів його до найбільшої клітки.

— Тут ти житимеш. А зараз в тобі покажу арену.

За явилу Слонятко було не круглий містечко, вигнаний пісина, як африканська пустеля. Арену огорожувала низенька стінка, а за нею по всі боки, аж до самісінької стелі піднімалися крісла.

— Зараз ми почнемо урок! — сказав Дресирувальник.

— Товаришу музиканти, — гукнув він кудись у пору. — Прощу музику! А ти, Слоник, слухай! І уважно і повторюй те, що я тобі казатиму. Спочатку навчись згинати правильно ніжку і тягнути носочок.

Так наше Слонятко стало жити і вчитися у цирку. Ой, йому нелегко було, хоч воно й дуже любило танцювати. Дресирувальник одного разу навіть розсердився на нього. Це було тоді, коли Слонятко навчилось ставати на дві передні ноги, а задніми мазати високо в повітрі. Слоняткові здалось, як радіоща, що воно може й на голову стати. І справді зробило так!

Але тієї ж миті з таким гуком беркнигулось на сцену, що музиканти припинили грати і зди-

воваго зирнули вниз: хто це там приніс такий гучний барабан? Ой, як боляче і соромно було Слоняткові. Воно навіть і очі Дресирувальнику дивитись не сміло.

— Хіба ти бачило, щоб хтось таячущи став на голову? — декорив йому Дресирувальник. — Це дуже негарно! Я тебе вчу на танцюриста, а не на акробата. Буль уважніше! Аж скоро в нас преієра.

Такого слова Слонятко ще не чуло. І вночі спитало у Смугастого Тигра, що воно означає.

— О, прем'єра, це дуже відповідально! — билим Смугастий Тигр жовтими очима. — Це твій найперший виступ! Від нього багато залежить. Лише коли ти сподобаєшся глядачам, вважай себе справжнім танцюристом.

І от настав день прем'єри. Слонятко застригло крізь дріточку у завісі в залу. Вона була повнісінька. Від самого низу до стелі сиділи хлопчики, дівчатка, їхні мамі з татами, бабусі й дідуся.

На арену вийшов високий красавець чоловік у чорному костюмі і гучно оголосив:

— Незвичайний номер! Слонятко — танцюрист!

З-за завіси Слонятко вискочило на арену. Світло прожекторів вдарило йому в очі. Всюди були люди. Гримала музика.

І Слонятко розгубилося. Музика грала, а воно на виду у всіх глядачів... стояло!

І тут почувся знайомий шепотливий голос

— Слонятку, все буде гаразд!

Це говорив Дресирувальник.

— Слонятку, не хвилюйся. Ліву передню ніжку вперед, правую задню притупи!

Дресирувальник дав знак музикантам, щоб вони уважно слідували за незвичайним танцюристом.

Слонятко виставило ліву передню ніжку, задньою правую швидко притупило і, заспокоїлося. Глянуло у зал — зовсім не страшно! Всі навкруги усміхаються. Цілий оркестр грає лише для нього.

І тоді Слонятко стало антурувати чотірку. Спочатку чотирма ніжками, а потім стало на дві задні ніжки і лише ними швидко вибивало, а передніми ляпало, наче в долоні. А далі як ударило навпрямки!

Всі, хто був у залі, аплодували Слоняткові.

— Який прекрасний танцюрист! — раділи глядачі.

Коли Слонятко скінчило танцювати і розклашовалося, воно помітило в залі хлопчиків, що колись сміялися з його танців біля балетного училища, і дівчаток з того самого училища. Вони найзавзятіше аплодували Слоняткові і вигукували:

— Браво! Наше Слонятко танцює, як справжній артист балету! Браво!

А Слонятко розклашовалося і думало:

«Ой, невже це справді так? А цікаво, що сказала б про мій виступ найкраща балерина з нашого зоопарку — шаловия Стравусиха?»

Дмитро ПАВЛИЧКО

Малював С. АРТЮШЕНКА

ЗОЛОТОРОГІЙ ОЛЕНЬ

(Продовження)

Добре звав Золоторіг
Всі гурні* і скали.
І ні разу віку з ним
В кісі не блукали.

Він виводив рано їх
На росисті трави,
Ополудні вія у тінь,
В листі кучеряве.

Вечорами, як Василь
Грав у сопілочку,
Олень слухав і жував
Білу конюшину.

А не раз вони всю ніч
Розмовляли стиха,
Наслухавшись, як бір
В сні глибоко диха.

Так і осінь підійшла,
Почало дощити.

* Гурні — вершні між даними пагорбами.

Посміялися в журбі
Полонинські квіти.

Дрібно дощавим сіло.
Мжичило із неба.
Повертався в село
Пастушкові треба.

Треба вже отару гнати
На зиміаю в доли.
Олень каже: «Не люблю
Стайні і стодалі...»

Та й не знати, як мене
Там зустрінуть люди.
Може, скажуть: «Нащо нам
Дикої прибулу?»

Не вартуюся від них
Жодною мольбою.
Тут лишаюсь. Не проси,
Не піду з тобою!»

Гладячи ніжно пастушок
Оленей ріжля,

«Повернуся, — він сказав, —
Як зійдуть підсніжки!»

Олень друга попросив
Зкати з шиї розкоши,
Вотім схиляв у куші,
Як у траві коник.

А Василько чередау
З гір олями заводив,
Грава фрілочка його
Світлові на подив.

***

Того року, моя на зло,
Навзалив спіжаче.
Декуди по сім'ях козав,
Декуди ще й іще.

В горах вили, як вошав,
Хути та хуртечи.
Снігу желетним-дубам
Нанесло по плечи.

Наш Золоторі-бідак
Павав у заметі.
В душі аликка пастушка:
«Де ти, друже, де ти?»

Голод оленя карає,
Допікав нещадно.
Голыми лісами звір
Бігав безпорадно.

З рогів зашуміло ісліжик,
І коні сіяли.
Взяті в іній і туман,
Мовби ті опали*.

Олень відав, що його
Золоті рогі
Варті більше, ніж усі
Стоги й обороти.

Він оддав би їх тепер
За стебло еднє...
«А якщо — подумав звір,
Пошукать людини?»

Стріти газду край села,
Власти на кштіна,
І за золотого сарє
Попросити сіяла

Як подумав, так помчав
Навпрошки, безтама.
Тільки нурва зпалась
Над його снідами.

* Опал — напіврозтопаний
сніг.

І здавалось, що його,
Мов їдени неласкав,
Голод бив по животі
І нагой аж ласкав.

Олень біг навперестриб —
Куш під ним чи хмарко.
Пропав він перелітав,
Як дорогу — арка.

Втім під лісом кільки хат
Звіддалік углядів
Та в кожуху парубків
Схожих на ведмелів.

Він злякався й почекав,
Аж помечоріло.
До найближчого вікна
Підійшов неспіло.

Нагадали про сімце
Льодові квіти.

І від голоду в очах
Почало темніти.

В шибку рокам стук та стук.
«Хто там? — чути з хати, —
Просимо! Чи ти забув
Двері відкрити?»

Олень знову стук та стук, —
В хату він не віде.
Звідта знову десь кричить.
«Та ж заходь, сусіде!»

Олень знову стук та стук, —
Вийшов Чоловічок.
Глянув — рогів мерекать,
Мов би зо сто свічок.

Хрестяться: «Щезив, пропадь,
Згинь, нечиста сила!»
Олень каже: «Як мене
Бачить вам немилі,

Я піду собі, але,
Знайте, я не з пекла.
Вигнало мене з лісів
Ця зима заперла.

Мало рогів забави,
Та сімце — це ірвущу підготову
Іх для нас чужі з днів народж.
Зараз відляк — ра Ілліка Лен!
Чоловічок змій — яв азати уч.
Можна ожина — радо відгу.
А до золотого — Харчів — мни. П.
Як до ган — живиня. — б.

Оленя заводять він
До своєї стаїні, —
Імте, ріженьки мої,
Золоті та фанні!

Олень давитьсья — не їсть.
Сіно гарне, сажє.
Чоловічок не чека,
Рогів йому ріме.

Пинько робота йде —
Пилка не до злоту.
Олень каже: «Не спішіть,
Це моя турбота!»

І до жолоба тарах —
Рогів відлетіли.
У старого скупка
Губи затремтіли.

Він і каже: «Брате мій,
Дякую сердечно,
Та у мене жуть тобі
Дуже небезпечно.

В хату просяться ще раз
На нічліг мисливі.
Та й сусіди в мене залі,
Наче пся нисливі.

Я тобі вночі стіжок
Вивезу до бору,
Тільки, впрошу, не ходи
На мою обороту!»

Біда оленя впада,
Лестинсья окштіра,
Сам гадає, як би так
Снекатися звіра.

Олень згодився: «Везіть
Сіно на поляну.
Я віколю у ваш двір
Більше не загавну...»

* Голі — зупині, групується
птахи.

(Далі буде).

про дорослих, які в дитинстві бачили Іллічу. Розкажіть, будь ласка, про них. Де вони, що роблять?»

Готуючись до літнього ювілею, в багатьох школах республіки піонери організували жовтенятські шкільні «Клуби жовтенят». І про це ми довідалися з листів юнаків-дописувачів.

«У нашій школі ми теж організували «Клуб жовтенят» і назвали його «Червона зірочка», — пишуть до редакції Раїс Логанченко і Люба Лазаренко з Ульяновської школи в Кіровограді. Молодці дітвато. Жовтенята за це будуть їм вдячні. Але Раїс і Люба не розказали, як саме працює «Клуб», які свята провели вони з жовтенятами.

Не знайшли ми розповідей про роботу «Клубів» і в інших листах. Та один допис все ж цікаво розповів про шкільний жовтенятський клуб. Ось цей лист.

«У НАС УСІМ ВЕСЕЛО»

Коли жовтенята Коростенської школи № 2 прийшли до свого клубу «Зірочка», на порозі їх зустріло велике гасло: «У нас усім весело».

«От і добре», — подумали жовтенята і побігли до залу, махаючи своїми запрошеннями. Та виявилось, що самих запрошень мало. Щоб потрапити до залу, треба подолати деякі перепони. Біля входу стоять вожаки Наташа й Галина. Кожному, хто має увійти до залу, вони загадують загадку. Відгадав — заходь. Не відгадав — щось цікаве сам придумай. Усім одразу стало весело. Один одному допомагають, усі хочуть швидше зайти до залу.

Нарешті, збуджені і веселі жовтенята займають свої місця.

На сцену виходить голова ради клубу «Зірочка» Фарід і звертається до присутніх:

— Найперше стандартно «попечу» сидячих, — каже Фарід. — Покладіть руки на пояс, поставте праву ногу на носок, потім на каблучок, далі притупіть язиком, спочатку лівою, а потім правою. Поверніться до сусіда з правого боку, пошмійніться йому. Зробіть два хлопки. Поверніться до сусіда зліва і зробіть те ж саме.

Лукме весела «попечена». Жовтенята сміються, озоче танцюють.

НАЙКРАЩІ КВІТИ ІЛЛІЧУ

«Найкращі квіти Іллічу», — пообіцяли піонери нашої республіки. В цій великій і цікавій справі чимало можуть зробити й жовтенята. Редакція одержала багато листів, в яких жовтенята пишуть, що зібрали масиви різних квітів, андепи його і доглядають.

Про це написали Орія Дячук з с. Росошани Чернівецької області, Наталя Ковальчук з Липовенської середньої школи Кіровоградської області, Володя Джуран з м. Чернівців, Галина Мелешко з Лохівської школи Закарпатської області і інші.

Дорогі друзі! На дворі чудова пора року — весна. Травень. Буйно квітнуть сади. Напишіть нам, як зійшли ваші квіти, як ви допомагаєте своїм старшим братям і сестрам — піонерам — виконати узате ними зобов'язання. Може, хтось із жовтенят виявиться кращим квітником і дістане право відвезти квіти в Москву, до Мавзолею Леніна, або в місто над Волгою — Сібірськ, де народився і прожив третину свого життя В. І. Ленін.

ЛАСИЙ КІТ ІВАШКО

Ганна ЧУБАЧ

Малюнок О. МИНДЛІКОЇ

Чорний кіт Івашко
Ох зіграв важко —
Впала сіра миша
У порожню пляшку.

Впала сіра миша
Та й на саме деще.
Як її дістати —
Це ж бо не відерце?

«Вилізає. Не бійся.
Кіт проси у миші.
Я для тебе в мисці
Молока залишу...»

Вилізає, не бійся.
Кіт благав до ночі.
Тільки вперта миша
Слухати не хоче.

Чеше круглі вуха,
Хвостиком махає.
А голодний котик
Пляшку обіймає.

І таке надумав
Ласий кіт Івашко:
«Я закину вудку
В цю прокляту пляшку».

Миша — це не риба,
Упіймаю хутко».
І пішов Івашко
Позичати вудку.

А тим часом миші,
Сестри чорноокі,
Кинули ту пляшку
На долівку боком.

Утекла сіренька
До матері в нірку.
А ласий Івашко
Досі плаче гірко.

С • В • Я • Т • О •

ЧЕТВЕРТЕ ЗАВДАННЯ

1. ХАЙ ВАША ЗІРОЧКА РОЗШУКАЄ ПЕРШИХ КОМСОМОЛЬЦІВ РІДНОГО МІСТА. СЕЛА.
2. ЗНАЙДІТЬ КОМСОМОЛЬЦІВ, ЯКІ ВИЗВО-

- ЛЯЛИ НАШУ КРАЇНУ ВІД ГІТЛЕРІВСЬКИХ ФАШИСТІВ.
3. НАПИШІТЬ НАМ ПРО СВОЇ ПОШУКИ.

Нині в нас неваже свято:
В тата збільшилась зарплата.
Мамі — плаття у горохах,
Мамі маминій — панчохи,
Іванкові — самоката

Прикотив з крамниці тато.
А мені — цукерки,
Мріяні та хочені,
У коробці з лівіткою,
В папірцях золочених.

В УСІ ПОРИ РОКУ

Хто з вас не любить варення? З полуниць, малини, вишень, слив, айви.

15 28

Покуштуєш ложечку—і неодмінно згадаєш літо з щедрим сонцем і ароматом стиглих плодів. З варенням приємно напитися чаю. Навряд чи хто відмовиться від смачних

страв: млинчиків, бабок, пиріжків з варенням або джемом.

В яку б пору року ви не завітали до наших магазинів, ми завжди запропонуємо вам запашні варення і джеми.

Укроптбакалія

Індекс 74022

Обкладинка Н. Григорової.

Макет О. Животкова.

РЕДКОЛЕГІЯ: Т. І. Волгіна, К. Н. Гриб, В. М. Григор'єв, Н. Л. Забіла, О. Д. Іваненко, О. І. Пархоменко, М. А. Пригара, М. Ф. Сингаївський, Б. Я. Чалый (головний редактор), Ю. П. Чеповецький.

Відповідальний секретар І. В. Лимонова.
Художній редактор М. С. Пішка. Технічний редактор Г. О. Машуренко. Коректор І. С. Завітowska.

Здано до набору 4. III 1969 р. Підписано до друку 28. III 1969 р. Формат паперу 60×90¹/₄. Фіз. друк арк. 3. Умовно-друж. арк. 3. Обліково-видавн. арк. 3,59. Тираж 545.000. Зам. 01144. Рік видання сорок другий. Виходить раз на місяць. Рукописи не повертаються. «Барвінок» на українском язике.

Видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь». Адреса редакції: Київ, Пушкінська, 28. Тел. 25-01-75, 24-13-97. Ціна 10 коп.

Видавництво і комбінат друку «Радянська Україна». Київ 47, Брест-Литовський проспект, 94.

548.149.60908
548.149.60908
548.149.60908